پێداچوونەوەی "پێداچوونەوەیەک"

تەزویر لە پێداچوونەوەی دەقی وەرگێردراوی کتێبی

"خولیا و مەرگی رەحمانی کورد، خولیای کوردستان"

بەشی چوارەم

مافناس – حەسەن ئەیوبزادە www.peshmergekan.com

برگەی چوارەم The Murderers لە ژێر ناوی " تاوانبارەکان" لە بەشی چواری لاپەرەی ١٧دەقە ئینگلیزییەکەی کتێبی خولیاو مەرگی رەحمانی کورد خولیای کوردستان (لاپەرەی ٣٩ تا٥٢) لەلایەن مەلا عەبدوللا حەسەن زادەوە ناسراو بە حیاکی زۆرترین تەزویری تێداکراوە. تەزویرەکان لەم بەشەدا سەرسوڕهێنەرن. ئەو تەزویرانەی کە حەسەنزادە بە تایبەتیی لەم بەشەدا کردوونی لە کاری تەردەست و "سیحربازانی سیرک "دەچن کە کۆتر وکەروێشک، بۆ مندالان لە کلاوی لەنگەریی دەردەفرتێنن.

لە ئاخری بەشی سێهەمی پێداچوونەوە بە پێداچوونەوەکەی مەلا عەبدوللا حەسەنزادە بە وەرگێردراوەکەی مامۆستا فەتاح کاویاندا تەزویرێکی مەلا عەبدوللامان خستە بەرچاو کە لە وەرگێردراو و پێداچوونەوەی لاپەرەی ٢٦ دەقەکوردییەکەدا کردوویە. حەسەنزادە ئەو تەزویرەی بۆ ئەوە کردووە کە پاکانە بۆ صحرارودی بکا و لەتیرۆری د.قاسملوودا بە بێتاوانی بناسێنێ و بیباوەرێنێ کە صحرارودی لەو تیرۆرەدا دەستی نەبووە. صحرارودی لە دۆستانی هەرەنزیکی تالەبانییە.

دوای راگەیاندنی خەبەری تیرۆری د.قاسملوو لەلایەن پۆلیسی دژەتیرۆرەوە لە ڤییەن، بێ ئەوە پۆلیس و دەزگای دادوەری ئاکامی لیکۆلینەوەیەسەرەتاییەکەی بلاوکردبێتەوە، جەلال تالەبانیی لە رادیۆ تارانەوە رژیمی عێراقی بە کردنی جینایەتی تیرۆری د.قاسملوو عەبدوللا قادریی تۆمەتبار کرد. ئەو کارەی تالەبانیی نەگونجاوو دوور لە مەنتیق بوو. تالەبانیی مافناس وپارێزەر بووە. دەزانی کە مافناس تابەڵگەیەکی باوەرپێکراوی لەبەردەستدانەبێ ا کەسێک یان کەسایەتییەکی حقوقیی بە کردنی جینایەتێک تاوانبار ناکا. نەزانراوە کە تالەبانیی بۆچی لەو کاتەدا لە تاران بووە و کتوپر لەو جینایەتە ئاگادار کراوە و بێ ئەوە بەڵگەیەکی قانوونیی لەبەردەست دابووبێ لایەنگرانە ئەو هەڵوێستە سیاسییە نەگونجاوەی دەربڕیبوو؟

تاوانبار کردنی دەولەتی عێراق بێ وەبەرچاوگرتنی پرەنسیپەکانی لیکۆلینەوە و دادوەریی ئەو ئاکامانەی هەبووە:

دابەش کردنی دوولایەنی تێرۆرەکە بە کورد و ئێرانیی، لەراستیدا بۆ گۆرینی رومای مەسەلەکە و بە فریوبردنی پۆلیسی دادوەریی و دادوەرانی پەروەندەی تێرۆرەکە کارتێکەر بووە. بەشدارانی ئەو وتووێژە کورد و ئێرانیی نەبوون. سێ لایەن لەو وتوێژەدا بەشدار بوون. کە لە بنەرەتدا دووبەش بوون . یەکەم د.قاسملوو و عەبدوللا قادریی بە نوێنەرایەتیی حدکا. دووهەم تێرۆریستەکانی سپای پاسداران.سێهەم کارگێرێکی کوردی بالوێزخانەی ئێران بە ناوی فازل رەسول.

ئەو وتوێژە درێژەی ئەو پلانەی دیسامبری ١٩٨٨ و ژانویەی ١٩٨٩ واتە شەش مانگ پێشتر بووە کە تالەبانیی پلانداریژ، رێکخەرو و بەرێوەبەری کارەکانی بوو. لێکۆلینەوە لە رووداوی تێرۆری د.قاسملوو بە بێ لێکۆلینەوە لە پرۆسەی شکڵگرتنی رووداوەکە و کارگێرانی کارای ئەو پلانە ناتەواوە. فازل رەسوڵ بە پێی راگەیاندنی بالوێزخانەی ئێران لە ڤییەن و دانپێدانانی صحراوودی لەو بە ناو وتوێژەدا نوێنەری تالەبانیی بووە. جیا لە هەموو ئەوانە فازل رەسوڵ کارگێری ئیتتیلاعاتی رژیم لە بالوێزخانەی ئێران لە ڤییەن بووە.

تالەبانیی بە پێی وتوێژێکی خۆی لە مانگی دەی ١٩٨٦ ەوە بە دوای رێکەوتننامەیەکی نە قانوونیی و بێ ئیعتیبار لەگەل پاسدارێکی ناوزراوی جیهانیی سەر بە گروپی مافیاییە شیرازییکان خۆی بە هاوپەیمانی سیاسیی رژیمی ئێران پێناسە کردووە! بروانە خولانەوە لە ناوبازنەدا ل. ١٠٥

بە پێیپەیماننامەی ١٩٦٩ ڤییەن تەنیا دەولەتان دەتوانن پەیماننامە لە نێوانیاندا ببەستن وئیعتیباری هەبێ. رێککەوتنەکانی تالەبانیی و تەنزیمەکەی لەگەل ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران رێکەوتنی سیاسیی نەبوون. ئەوانە ئیتتیلاعاتیی بوون. پێوەندیی هەموو تەنزیمە کوردستانییەکان بە دەولەتانی دەور و بەریانەوە پیوەندیی ئیتتیلاعاتیی لەگەل دەزگا ئەمنییەتییەکانی ئەو ولاتانەبووە نە وەزارەتی کاروباری دەرەوەی رژیمەکانیان.

تالەبانیی یەکەم کەس بووە کە شەوی دوای تێرۆرەکەی د.قاسملوو لەتارانەوە تەلەفونی بۆ ژنەکەی فازل رەسول کردبوو. لەو پێوەندییەدا لە قەولی علی اکبر هاشمی رەفسنجانی سەرۆک کۆماری ئاخوندەکانەوە بۆ پاکانەکردن بۆ صحراوودی سێ تێئۆریی بۆ تێرۆری د.قاسملوو و عەبدوللا قادریی بۆ ژنەکەی فازل رەسول باس کردبوو کە لە لای پۆلیس و دادوەرانی لێکۆلینەوە باسیان بکا:

١- "کوشتنی د.قاسملووکاری رژیمی عێراق بووە."

٢- کوشتنی د.قاسملوو کاری "موجاهیدیەکانی خەلک" بووە."

٣– ئەو روداوە کاری دژبەرانی ناوخۆیی حیزبەکەی د.قاسملوو بووە کە لەسالی ١٣٦٦ (١٩٨٧) لە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران جیابوونەوە و لە ١٣٦٧ هەبوونی خۆیان لە ژێرناوی ڕێبەرایەتیی شۆڕشگێری حدکا ڕاگەیاند.

تالەبانیی لەو پێوەندییە تەلەفۆنییەیدا بە ژنەکەی فازل رەسولی گوتبوو: " دەکرێ ریزبەندییە کە سەروخواریان پێبکرێ واتە جێگەکەیان بگۆردرێ."

تالەبانیی لە لەندەن وتوێژێکی لەسەر پەیوەندیی ینک و ئێران لەگەڵ ژینی نوێ کردبوو کە سەرنجڕاکێشە:

تێبینیی ١ : رژیم لە بەرنامەی دابوو کە دوای بەرێوەبردنی سەرکەوتوانەی تێرۆرەکە لایەنێکی دیکەش بە تاوانباری ئەو روداوە لەقاو بدرێ، بەلام بەهۆی کەوانەکردنی گوللەیەکی صحراورودی و برینداربوونی چاوەرووان نەکراوی خۆی و ئاشکرا بوونی کتوپڕی جینایەتیەکە و خستنە ژێرچاوەدێریی صحراورودی و دەستبەسەرکردنی بزرگیان و پسانی پەیوەندیی نێوان باڵوێزخانەی ئێران و ئۆدەی تایبەتیی بڕیاری تێرۆر و تێرۆریستەکان ئەوبەشە ناوی نەهێنرا.

پێوەندیی ئیتتیلاعاتیی ینک و تالەبانیی بە ئێرانەوە خولقێنەری زەمینەی کارەساتەکانی کوردستان(ئەنفالەکان، کۆمەڵکوژیی هەڵەبجە، توانا کردنی بزووتنەوەکانی کورد و تێرۆری ڕێبەرانی حدکا بووە. بروانە راپۆرتی تالەبانی بۆ پلێنۆمی ٤ ینک و نووسراوەی لە هاوخەباتیەوە بۆ تەخوین، نووسینی نەوشیروان مصطفی.

ینک لە ١٩٨٦لە رێکەوتنێکدا لەگەل باقری ذوالقدر کرا بەبەشێک لە ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران(خولانەوە لە ناو بازنەدا ١٠٥) و دەفتەری سەرەکیی ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران لە یاخسەمەر لە ناوەندی ینک و شوێنی ژیانی تالەبانیی و بنەمالەکەی دامەزرا. هەمان سەرچاوە.

سێ مانگ و دەرۆژ دوای تێرۆری د.شەرەفکەندیی لە برلین، بە پلانی عەبدوللا حەسەنزادە وتالەبانیی، حدکا لەقەندیلەوە بەرەو کۆیە راونرا و حدکاش کرابە پەنابەر، جیرەوەرگر و بەشێک لەو تەنزیمەکەی تالەبانیی.

مەلا عەبدوللا حەسەنزادە لە ئۆردوگای پەنابەرییدا ، نەیدەتوانی واقعییەتی تێرۆری د.قاسملوو د.شەرەفکەندیی بەپێی بەڵگەنامەکانی پەروەندەی تێرۆرەکە بلاو بکاتەوە. مەلا عەبدوللا و مصطفی هجری بۆ ئەو مەسەلەیە جیاوازییەکیان نەبووە.

کەسانێکیش کە بە دەگمەن لەسەر ئەو تێرۆرانە شتێکیان نووسیبێ کارەکەیان کامڵ نەبووە. چونکە لەو ئەدەبیاتە پەنابەرییەی مەلا عەبدوللاو هجری کەلکیان وەرگرتووە. ئەوەش تژی لە تەزویرو درۆ بووە.

پەرویز دستمالچی یەک لە رزگاربووانی تێرۆری میکونوس لەبەشێکی ئەو زانیارییانەیدا کە لە کتێبی "تێرۆر بە نام خدا " دا نووسیونی لەبەشێک لەو ئیتتیلاعاتە کەڵکی وەرگرتووە کە تالەبانیی و بەنیسەدر و حدکا بڵاویان کردوونەوە. بروانە کتێبێ " ترور به نام خدا" [1] [2] [3]

کەمو کورتیی کتێبەکەی د. پەرویز دستماڵچی لەسەر تێرۆری د.قاسملوو هەمان کەم و کورتییەکانی کتێبەکەی کارۆل پرۆن هۆبێرە: د.دستمالچی زانیاریی دروستی لەسەر پێکهێنانی وتوێژەکە و پێوەندییەکانی کورد لە باشوری کوردستان و رژیمی خومەینیی نەبووە. ناوبراو لە شیوەی پێکهێنانی وتووێژەکە ی د.قاسملوو صحرارودی بە ئیبتیکاری تالەبانیی ئاگادار نەبووە. پلانی تێرۆری د.قاسملوو لە دوای مانگی دەی سالی ١٩٨٦وە لە دوای رێکەوتنی تالەبانیی و باقری ذوالقدر لە تاران کاری بۆ کرابوو. دواتر ئەوبەشە بەوردیی باس دەکرێ. بۆ ناسینی باقری دوالقدر لاپەرەی ١٤–٢٠ ئەوبابەتە بە زمانی ئینگلیزیی لەو لینکەدا بخوێنەوە![4]

د.دستمالچی ئەو باسەی خۆی لە دێسامبری ١٩٨٨و لەکاتێکەوە دەست پێکردووە کە د.قاسملووو عەبدوللا قادریی چووبوون بۆ ئوتریش. دستمالچی باسی پێشینە و دەسپێکی گوتووبێژەکە وهەولێکی کە تالەبانیی بە بێ پرس و رەزامەندیی د.قاسملوو بۆ ئەو وتووێژەدابووی نەکردووە. بەڵگە– نامەکانی ئەم بەشە دواتر دەخرێنە بەرچاوی خوێنەر. تالەبانیی کارگێرو بەرنامەدارێژەری یەک لایەنە و کارای بەناو وتوێژەکە بووە. سەرەتای نووسینەکەی د.دستماڵچی بۆ ئەو وتووێژە لە لاپەڕەی ٢٨٤ دا ئاماژەیە بە کەسێک بە ناوی خەبات مەعروف کە سەربە ینک بووە و مالەکەی لە Harmoniegasse لە مەنتیقەی ٩ ی ڤییەن بۆ رۆژی یەکەمی کۆبوونەوەکە بۆ تالەبانیی جێهێشتبوو. دەنگۆ بڵاو کرابۆوە کە خەبات چووەتە سەفەر، بەلام ئەو دەنگۆیە ناراست بووە. شەوی ٢٨ ی دیسامبر ١٩٨٨خەبات لە هۆتێل هیلتۆنی شاری ڤییەن میوانی صحرارودی بووە؟!

د.دستماڵچی رۆژانی کۆبوونەوەکان وریکەوتەکان و شوێنی کۆبوونەوەکانی بە هەڵە نووسین. رۆژی یەکەم لە مالی خەبات مەعروف بەرپرسایەتیی پاراستنی شوێنەکە لە ئەستۆی فازل رەسول و براکەی بووە کە دستمالچی ناوی نەبردوون. ناوبراو نووسیویە سێ کوردی عێراقیی یەک لە ژوری بیناکە و دوو کەسی دیکە لە دەرەوەی بیناکە پارێزگارییان کردووە. مەلا عەبدوللا لە نووسراوەکانیدا ٢٧ چەکداری بە چەک و جبەڵخانەی ینک دوە، وەبزانە:[ڤییەن ناوەندی یاخسەمەرو ئیتتیلاعاتی سپاو شوێنی فەرماندەریی تالەبانیی بووە]– ناردووەتە ئەو شوێنە و تالەبانییش گوتوویە چووەتە لای وەزیری ناوخۆیی ئوتریش پاسەوان ماشێن و ... وەرگرتووە.

---

1 http://ebooks6.com/Bani-Sadr-deposition-UNITED-STATES-DISTRICT-COURT-FOR-THE-SOUTHERN-download-w49457.html

2 http://www.iranroundtable.org/sites/default/files/pdf/terrorism.pdf

3 https://drive.google.com/file/d/0BzecNLgcfBxvZnZGTHhuWVdkUXM/edit

ئەوانە هیچیان راست نەبوون. ئەو سێ کەسە پارێزەرەش فازل و یەک لە براکانی بوون کە بە دووچەکی جەوازداری ژنەکەیەوە لەماڵی خەبات Khabat Marouf بوون. تالەبانی دواتر ئیددیعای کردبوو کە د.قاسملوو بۆپاراستنی شوێنەکە چووەتە لای وەزیری ناوخۆی ئوتریش و داوای پاراستنی شوێنەکەی کردبوو بەلام وەزیری ناوخۆی ئوتریش(لۆشناک) گوایە : قبوولی نەکردبوو. ئەو ئیددیعایەیەش لەلایەن کارگێرانی وەزارەتی ناوخۆیی ئوتریش بە بوختان و ئیددیعایەکی ناراست پێناسەکرا و رایان گەیاندبوو کە ئاگایان لە شتێکی ئاوا نەبووە. ناوبراو سەرچاوەیەکیشی بۆ ئەو زانیارییە باس نەکردووە.تالەبانیی بە پاسپۆرتێکی تەزویرییەوە چووبووە ئۆتریش و نەیدەتوانی بچێتە لای وەزیرو جبەڵخانە، قومبەلە و قازیفە و قەنناسە بۆ مەلا عەبدوللا بەرێتە مالی خەبات مەعروف!

رۆژەکانی وتوێژ بە بەشداریی تالەبانیی و نەوشیروان مصطفی بریتیی بوون لە ٢٨ ی دێسامبرو ٣٠ دیسامبر(١٩٨٨) و ٢٠ ژانویە ١٩٨٩ دوو رۆژی ئاخری کۆبوونەوەکان لە مالی فازل لە Wasagasse و براکانی بەڕێوە چوو بوون.

ئەو وێنەیە هی بادیگاردەکەی صحراروودی بە ناوی "امیرمنصور بزرگیان"ە کە پرویز دستماڵچی لە کتێبەکەی دا لەگەل وێنەی صحراروودی چاپی کردوون. ئەم بادیگاردە لە دەوری یەکەمدا لەگەل صحراروودی و اجوادی نەببوو. ئەو وێنانە لە کتێبی ترور بە نام خدا نووسینی د. دستمالچی وەرگیراون.

فرمانده واحد عملیاتی سپاه قدس)حاج غفور درجزی)نام مستعارامیرمنصور بزرگیان اصل(

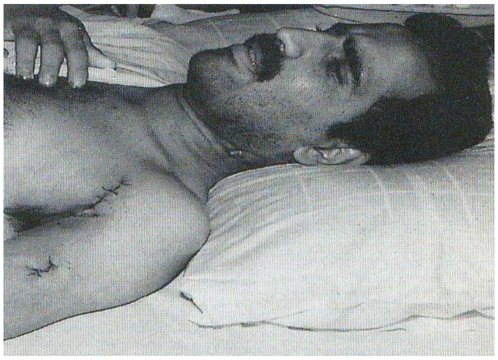

محمد جعفر صحرا رودی، سرپرست تیم مذاکره با دکتر قاسملو

دستمالچی نووسیویە: "فازل رەسول خەلکی سولەیمانیی بووە. لە ١٩٧٥ بەرێبەرایەتی مصطفی بارزانی لە راپەرینی کورد دا بەشدار بووە." ئەو زانیارییە راست نەبووە. لە ١٩٧٥ کۆتایی بەو راپەرینە هات. ئەو کابرایە لە ١٩٥١/١٢/٩ لەسلێمانی لە دایک بووە. لە سەردەمی لاوەتییەوە لەتەنزیمەکەی تالەبانیی دا بووە. لەبەغدا لەگەل تالەبانیی و چەندکەسی دیکە کۆمەلەیان دامەزراندبوو. بروانە سایتی ئەمرۆ، عارف کەریم [5] لێکۆلەرەوەی سیاسیی، نووسەری لێکۆلینەوەی" من و کۆمەلەو یەکێتیی..." فازل لە سوریاو لوبنان لەگەل تالەبانیی بووە. چوارسال وسێ مانگ لەلای حیزبوللای لوبنان بۆ کارێک کە دواتر کردوویە راهێنرابوو.لەوکاتەدا تالەبانیی بە وتەی دیلیپ هێرۆ [6] لەگەل تەشکیلاتی جۆرج حبش لە بەیروت تێکەل بووە. [7]

فازل بە پاسپۆرتی پەنابەریی ئێرانییەوە لە 1979/1/31ناردرابوو بۆ ئوتریش. لە 1979/2/14 داوای پەنابەریی کردبوو. لە 1979/5/30 کرابوو بە پەنابەری سیاسیی.لە 1985/3/6کرابوو بە ئوتریشیی. لە 1985/3/26وە نیشتەجێی .Wasagasse بووە. ناوبراو قەراردادێکی کاریی لە گەل ئەنستیتۆیەکی ئوتریشیی هەبووە کە مانگانە نزیک بە 3000 (کەمتر لە ٥٠٠ دۆلار داهاتی هەبووە. ناونیشانی ئەو شوێنەی کارە دەفتەرییەکەی ی لێکردبوو 2361Laxenburg, Schlossplatz 13بووە. فازل رەسول لەو کاتەوە کە قوتابییەک بووە لایەنگری تالەبانیی و یەک لە کارگێرەکانی بووە.

ئەوانەی لەمەر وتوویژی د.قاسملوو صحرارودی بە د.دەستمالچی گوتراون و نووسیونی. رێکەوتەکانیان ناراستن. دستمالچی باس لە دووتیمی تێرۆر دەکا کە گوایەلە: ناصر تقی پور، علیرضا عسکری و احمدی نژاد پێک هاتبوون و لە تارانەوە ناردرابوون و تێرۆرەکەیان کردبوو و

5 _http://www.emrro.com/minukomeleu.htm

6 _https://en.wikipedia.org/wiki/Dilip_Hiro

7 -http://www.democracynow.org/2005/4/7/iraqs_new_president_jalal_talabani_ally

گەڕابوونەوە. ئەمانە هەموو ساختەی ئۆدەی پلان بووە بۆ ئەوە پاکانە بۆ صحراروودی بکەن. دستمالچی لەلاپەڕەی ۲۹۰تێرۆر بە نام خدا دا نووسیویە:[8]

"همزمان تیم ضربت در بیرون وارد کار می شود. ناصر تقی پور، سرهنگ واحد قدس سپاه مسئول عملیات و ترور است. علی رضا عسگری همراه و پشتیبان اوست. احمدی نژاد مسئول تحویل اسلحه ها از سفارت ج.ا.ا. در وین و سپردن آنها به تقی پور است. یک کۆلت برتا) یک کۆلت لاما اسپسیال،۶۵/۷میلی متری با صدا خفه کن و یک کلت لاما اسپسیال۶۵/ ۷ میلیمتری با صدا خفه کن وو یک مسلسل مدل) مدل برێتا ۹ میلیمتری با صدا خفه کن. Beretta ۹میلی متری.*

مذاکرات به نتیجه ای نمی رسد و درنتیجه قاسملو و رسول پیشنهاد می کنند مذاکرات در روز ۱٤ ژوئیه ساعت شش بعد از ظهر ادامه یابد)از متن ضبط شده به روی نوارضبط صوت که قاسملو آنرا پنهانی انجام داده بود. اندکی پس از این پیشنهاد تیراندازی با دوکلت شروع می شود. گلوله ها به پیشانی،گیجگاه و گلوی قاسملو و سه بار به سر و دو بار به گلوی رسول اصابت می کنند. هردو در جا کشته می شوند. احتمالن عبدالله قادری تنها کسی است که از خود دفاع کردهاست. به او یک گلوله به پشت کله، دو گلوله به کمر، یک گلوله به گیجگاه، یک گلوله به گلو، یک گلوله به شانه و یک گلوله به انگشت اشاره دست راستش اصابت کرده است. قاتلان به منظور اطمینان از انجام وظیفه خود به هر یک از مقتولان یک تیرخلاص می زنند بگونه ای که بقایای پوست و استخوان مقتولان به روی صدا خفه کن باقی می ماند. شاهد "د" می گوید، تقی پور برای او تعریف کرده است که او)تقی پور(و عسگری به محل مذاکرات می روند و در را غفور درجزی)امیر منصور بزرگیان اصل(بەروی آنها باز کرده است. تقی پور پس از ورود به خانه ابتداء و فورا قاسملو را هدف قرار می دهد و می گوید چون محل مذاکره اندکی تاریک بود من اشتباهن صحراروودی را نیز زدم. پس از انجام عملیات فورا از محل ترور دور شدیم. وظیفه احمدی نژاد درتیم عملیات تحویل اسلحه ها و پشتیبانی و به هنگام عملیات در اطراف خانه بوده است. تا اگر اتفاقی افتاد اقدامات لازم را انجام دهد) ۳ دستمالچی لەدرێژەی باسەکەیدا نووسیویە:

"این اظهارات شاهد "د"، همچنانکه بعد خواهد آمد، با بررسیهای کارشناسانه پلیس ضد تروریسم اتریش مطابقت ندارد و تێراندازی توسط همان هیئت مذاکره کننده جمهوری اسلامی صورت گرفتهاست."

*"صحراروودی، بزرگیان اصل اجوادی تمام وسایل فرار را از پیش آماده کرده بودند. وسائل آنها درهتل کاملان بسته بندی شده و بلیط پرواز به تهران نیز از پیش پرداخت شده بود. **اما، بد شانسی آنها تنها دراین است که حوادثی اتفاق می افتند که از قبل قابل پیش بینی نشده نبودند**.."*

هەموو ئەو شانۆگەرییە بۆ ئەوە بووە کە پاکانە بۆ صحراروودی بکرێ. نەزەری کارناس و خیبرەو پسپۆران ئەو شانۆگەرییەی ئاشکرا کردو ئەوانەی کە بلاو کرابوونەوە بە درۆ راگەیاندران.

ئاکام و هۆی باس کردنی ئەو شانۆگەرییە و گێرانەوە و هێنانی بۆ ئێرە ئەوەیە کە:

8 -http://www.iranroundtable.org/sites/default/files/pdf/terrorism.pdf

مەلا عەبدولا بەو تەزویرە " تاقە تپروکێنەی" خۆی ویستوویە ئەویش هاوفکریی و هاودەستیی خۆی لەگەل ئۆدەی فکر و تێرۆریستەکان (صحرارودی و اجوادی و بزرگیان) نیشانبدا وبە بێتاوانیان بناسێنێ. دوای رادانی حدکا بۆ کۆیە مەلا عەبدوللاش وەکو تالەبانیی و تەنزیمەکەی لەگەل ئیتتیلاعاتی سپا ی پاسداران هاوکاریی کردووە. بروانە خولانەوە لە ناو بازنەدا و تەزویرەکانی مەلا عەبدولا بۆ ئیتتیلاعاتی سپا و فلاحیان لە کتێبی خولییاو مەرگی رەحمانی کورددا!

ئۆدەی فکرو هاودەستانی کوردیان توانیبوویان بە بەنی سەدرو ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانیی بباووەرێنن کە دوو تیمی تێرۆر بۆ کوشتنی د.قاسملوو لە ئارادا هەبوون.

ئەو بەشەی کە مەلا عەبدولا لێرەدا سانسۆری کردووە لە راستیدا بۆ شاردنەوەی جینایەتی تێرۆری سیستمێکی جینایەتکاری دەولەتی بووە. مەلا عەبدولا جیا لەو هەزاران تەزویرە کە لەو کتێبەدا کردوویە خۆی و تیمەکەی تۆمەتبارن بە خولقاندنی زەمینەی تێرۆر و شاردنەوەی تاوانی رفاندن،فرۆشتن، بێسەروشوێنکردنی سەدان ئەندامی حدکا لە باشوری کوردستان. تەنیا حەسەنزادە و تیمەکەی دەزانن کە ئەو جینایەتانە لەلایەن چ کەسانێکەوە سازمان دراون و بەرێوەچوون. ژمارەی تێرۆرکراوانی حدکا لە باشور لە لایەن هجرییەوە ۳۰۰ کەس راگەیەندراوە. بەلام ئەوەش ناراستە. ژمارەی ئەو هاورێیانەی خۆیان کە بە کوشتیانداون وەکو گەلای دارهەلوەریون و کەس حیسابی بۆ نەکردوون.

تەزویری مەلا عەبدولا یەک و دوو نییە. حەسەنزادە لەمەر کۆماری کوردستان و هەر بابەتێک کە نووسیبێتی، هەرچی گوتبێتی و نووسیبێتی بێ تەزویر نەبووە. بروانە تەزویری بەیاننامەی کومیتەی ناوەندیی حدکا لە۲۰۰٦ کە تێیدا مەلا عەبدولا بێ ئەوە ئەندامی کومیتەی ناوەندیی بووبێ بە زمانی کومیتەی ناوەندییەوە بەیاننامەیەکی نووسیبوو و بلاوی کردبووە کە نموونەیەکی سەیرە لە تەزویرەکانیدا. مەلا عەبدولا بۆ بێ ئابروکردنی ئەندامانی ئەو کومیتەیە بەزمانی ئەوانەوە خۆی گوتەنیی تەزویرێکی تاقەتپروکێنی بۆ سەرۆک کۆماری کوردستان تێدا جێکردبۆوە.. نووسەری ئەم بابەتە بێ ئەوە بزانێ کە مەلا عەبدولا ئەو بابەتەی نووسیویە رەخنەی لەو بەیاننامەیە و ئەندامانی ئەو کومیتەیە گرتبوو. حەسەنزادە ناچار بوو پێ لەو تەزویرەی خۆی بنێ و رایگەند کە لەو تەزویرەدا کە کردوویە مەبەستی سەرۆک کۆماری کوردستان نەبووە. بۆ خوێندنەوەی وتاری پۆلیمیکی سیاسیی کە لە سالی ۲۰۰٦ لەمەر ئەو تەزویرەی مەلا عەبدولا نووسرا. بروانە پۆلیمیکی سیاسیی [9] لە سایتی رۆژی کورد اینفۆ و سایتی پێشمەرگەکان!

---

9 https://drive.google.com/drive/my-drive

تەزویری نەزەری خیبرەو کارناسانی دەولەتی ئوتریش لەپەروەندەی تێرۆری د.قاسملوودا

٤٨ قاسملووی کورد

و ئەگەر بێتو سەحرارووودی شتێکی بەسەر بێ، کاربەدەستانی دەولەتی ئێران ناتوانن پاریزراویی باڵویزخانەی ئوتریش گەرەنتی بکەن».

هەر لەو پێنج شەممەیەدا، ئەشتەرگەری بۆ سەحرارووودی کرا، بۆیە پۆلیس نەیدەتوانی هەتا رۆژی شەممە پرسیارو لێکۆلینەوەی لێ بکا. دایرەی پۆلیس شایەتیدانەکەی سەحرارووودیی بە نهێنی هێشتبووە، بەلام حەوتەنامەی پرافیت شتەکەی ئاشکرا کرد.

بەپێی وتەی سەرۆکی پاسدارەکان کە دەیگوت کاتێک دانیشتن دەگەڵ کوردەکان بەرەو تەواوبوون دەچوو، یەک دوو کەس ـ نەیدەزانی بەراستی چەند کەس بوون ـ لەپڕ هاتنە ژوورەکە. یەکێکیان سەرکلاوێکی بۆری لەسەر نابوو. یەکێک لەوان سەحرارووودیو ئەوانی دیکەی دایە بەر ڕێژنەی گوللان. سەحرارووودی بریندار بووو لە ئاکامدا کەسی نەدیو پاشان پێش هێرشەکە مستەفەوی لە هۆدەکە وەدەر کەوتبوو.

سەحرارووودی دەیگوت هەرکە بریندار بوو، هەلات بۆ دالانەکەو لەوێ چاوی بە بوزورگیانو مستەفەوی کەوت. راگەیاندنەکانی ئەو دەگەڵ قسەکانی پاسەوانەکانی ناخوێننەوە کە دەلێن ئەو لەوێشدەرێ نەبووە، چونکە چووبوو بۆ مەکدونالد. راستییەکەشی ئەوەیە هیچ کەس لەبیری نیە ئەوی لەمەکدونالد دیبێ یان نا.

سەحرارووودی ئەوبابەتەی روون نەکردەوە کە بەبروای ئەو هێرشکەرەکان بەچ شێوەیەک لە ئاپارتمانەکە وەژوور کەوتبوون. بەوحالەش، بەپێی راپۆرتی بەشی قەزایی، گوللەکان بەدەستی هێرشکەرانێک هاوێژرابوون کە لەوبەری هۆدەکە دانیشتبوون.

دەولەتی ڤیەن لە بەرامبەر گوشارەکانی ئێراندا تەسلیم بوو. بریاری قانوونی لە دژی بوزورگیان راگیراو ئەویش هەر بێ سێودوولێکردن پەنای بۆ باڵویزخانەی ئێران برد. ساختومانێکی قایمو پتەوە کە لە شەقامی ژاورێسگاز هەل کەوتوەو دەگەڵ شوێنی جینایەتەکە شەقامێکو حەوسەد میتر لێک دوورن. گەرەکێکی ئاوەدانو پرماڵە. ڕووبەڕووی باڵویزخانەی ئێران باڵویزخانەی سوڤیەتو کلیسا (کەنیسە)ی ئورتودۆکسی رووسانی لێیە.

بوزورگیان بۆ رۆژی یەکشەممەی دواتر پازدەی مانگ لە فرۆکەیەکی ئێرانیدا کە دەچووە تاران جێگەیەکی بۆ راگیرابوو. پۆلیس لەوە نیگەران بوو. فرۆکەکە کاتژمێر ٧ی دوای نیوەڕۆ وەرێ دەکەوتو ئەو پاسدارە هیچ تاوانێکی لەسەر نەمابوو.

لەلایەن دادوەرەوە دەستوور بە پۆلیس درابوو کە دەبێ گەرەنتینامەیەک بۆ گرتنی بوزورگیانو مستەفەوی لەگۆریدا بێ لەبەر ئەوەی ئەیان توانیبوو پارمەتیی

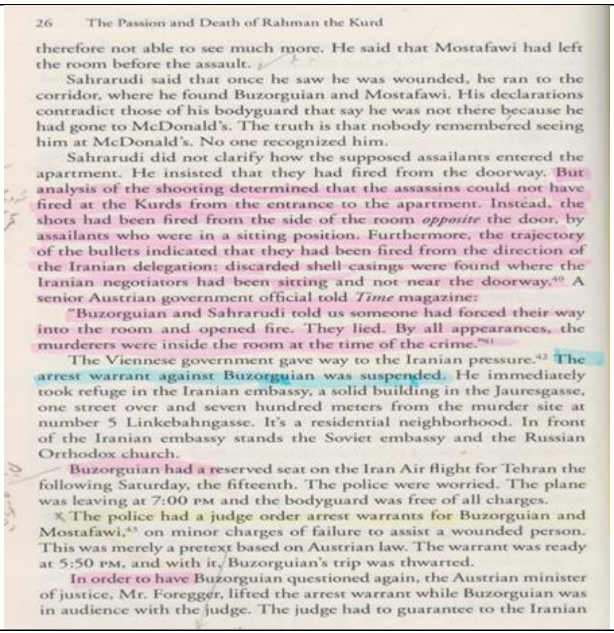
26 The Passion and Death of Rahman the Kurd

therefore not able to see much more. He said that Mostafawi had left the room before the assault.

Sahrarudi said that once he saw he was wounded, he ran to the corridor, where he found Buzorguian and Mostafawi. His declarations contradict those of his bodyguard that say he was not there because he had gone to McDonald's. The truth is that nobody remembered seeing him at McDonald's. No one recognized him.

Sahrarudi did not clarify how the supposed assailants entered the apartment. He insisted that they had fired from the doorway. But analysis of the shooting determined that the assassins could not have fired at the Kurds from the entrance to the apartment. Instead, the shots had been fired from the side of the room *opposite* the door, by assailants who were in a sitting position. Furthermore, the trajectory of the bullets indicated that they had been fired from the direction of the Iranian delegation: discarded shell casings were found where the Iranian negotiators had been sitting and not near the doorway.[40] A senior Austrian government official told *Time* magazine:

"Buzorguian and Sahrarudi told us someone had forced their way into the room and opened fire. They lied. By all appearances, the murderers were inside the room at the time of the crime."[41]

The Viennese government gave way to the Iranian pressure.[42] The arrest warrant against Buzorguian was suspended. He immediately took refuge in the Iranian embassy, a solid building in the Jauresgasse, one street over and seven hundred meters from the murder site at number 5 Linkebahngasse. It's a residential neighborhood. In front of the Iranian embassy stands the Soviet embassy and the Russian Orthodox church.

Buzorguian had a reserved seat on the Iran Air flight for Tehran the following Saturday, the fifteenth. The police were worried. The plane was leaving at 7:00 PM and the bodyguard was free of all charges.

The police had a judge order arrest warrants for Buzorguian and Mostafawi,[43] on minor charges of failure to assist a wounded person. This was merely a pretext based on Austrian law. The warrant was ready at 5:50 PM, and with it, Buzorguian's trip was thwarted.

In order to have Buzorguian questioned again, the Austrian minister of justice, Mr. Foregger, lifted the arrest warrant while Buzorguian was in audience with the judge. The judge had to guarantee to the Iranian

کارناسانی چەک، پزیشکەکانی سەر بە پزیشکیی قانوونیی ڤییەن، تاقییکاریی تاقیگەکان سەلماندوویانە کە گوللەبارانکردنی د.قاسملوو عەبدوللا قادرییو فازل رەسولی هاودەستی تێرۆریستەکان، کاری صحرارودی و اجوادی بووە. مەلا عەبدوللا حەسەن زادە(حیاکی) بۆ پاکانەکردن بۆ صحرارودی جیالەوە کە ئەو بەشە گرنگەی نەزەری پسپۆران و کارناسانی سانسۆر کردووە لە باقی بەشەکانیدیکەش دا جیا لەچەند دێر و پاراگرافێک نەبێ باقیەکەی دیکەی قرتاندوون. بروانە دەقە ئینگلیزییەکەی ئەو بەشە کە لەلایەن خاوەنی ئەم توێژینەوەیەوە کراوە بە کوردیی. ئەو بەشە سانسۆرکراوە کە نەزەری پسپۆران بووە و سانسۆرکراوە، لە خوارەوە لە دەقە ئینگلیزییەکەدا بەرەنگی چێرەیی نیشاندراوە. وەکو دەبیندرێ بێجگە لەو بەشە رەنگ کراوە چوار پاراگرافی سەرەتای دەقەکوردییەکەی لاپەرەی ٤٨ یش نازانرێ مەلا عەبدوللا لە کوێی بریوەوە و متربەی ئەو بەشەی کردووە.

شاردنەوەی بەڵگەی جینایەتی تێرۆر، یان گورینی نەزەری خیبرە و کارناسان واتە تەزویر و سانسۆری تێکستێکی کە سەلماندوویە کوژەری تێرۆرکراوان کێیە و دەرهاویشتنی ناوی ئەو تاوانبارکراوە لەو تێکستە، بە ئەمارەی دادوەریی (juridique présomptions) پێناسە دەکرێ. ئەمارە بە مانای نیشانە و عەلامەتی نیشاندانی رێگایە و لە زاراوەی حقوقیو نە حقوقیی دا کارایە، لە دادگاکاندا دەلیل و سەلمێنەرە. مبسوط در ترمینۆلۆژی حقوق بەرگی یەکەم /٦٠٩. دکتر محمد جعفر جعفری لنگرودی و Lexique Juridique

http://www.vosdroitsendirect.com/lexique-27-presomption.html

مەلا عەبدوللا بەو هەموو تەزویرەی کە لە پێداچوونەوە بە وەرگێڕداوەکەی کاویاندا کردوویە و ئەو هەموو کادرو پێشمەرگەیە کە لە باشوری کوردستان بە هاوکاریی لەگەل زانیاریی ینک و ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران بە کوشتی داون، لێی دەکاڵێتەوە و هەڵدەگری کە ئەو پەسن و وتەیەی نەوشیروان کە بۆ تالەبانیی نووسیبوو "ئەشی کوژی و بۆشی ئەگری" بۆ ئەو بنووسری: " ئەشی کوژێ و پەیکەرەشی لۆ چێدەکا". ئەوەش ئاماژەیە بەو نومایشە عوامهەڵخەڵەتێنە کە دوژمنانی د.قاسملوو بە بۆنەی رووداوی ۱۹۸۹/۷/۱۳ ئەمرۆژانە وەرێیان خست. د.قاسملوو لە کورتە مێژووی رێبەرایەتییدا باشتر لە هەر کەسێکی دیکە ئەو جەماعەتەی ناساندووە:و گوتوویە :" ئەوانە ماکیاویلیستن. ماکیاویلیسم بەو مانایە، هەموکەس فریوبدە!کلاو لەسەر هەموو کەس بنێ، درۆلەگەل هەموو کەس بکە، هیچ مەخوێنەوە وخورێنی چەک و پارە بە!

مەلا عەبدوللا ئەو بەشەی کە لەخوارەوە نووسراوە سانسۆری کردووە.

"صحراروودی روونی نەکردەوە کە ئەو بە خەیاڵ هێرشکارانە چۆن چووبوونە نێو ئاپارتمانەکە. صحراروودی پێ دادەگرێ کە هێرشکەران لە کەرکەرۆکی دەرگاکەوە تەقەیان کردووە.

بەلام کارناسانی بواری تیرهاوێژیی گەیشتوونەتە ئەو ئەنجامە کە" هێرشکەران لە توانایاندا نەبووە لەو شوێنەوە تەقە لە کوردەکان بکەن. بەپێچەوانە، تەقەکان لە لای ئۆدەی بەرامبەر بەو دەرگایە و لەلایەن هەمان ئەو هێرشکەرانەوە کراوە کە لە حاڵەتی دانیشتندا بوون. لەوەش زیاتر، قاپورە فیشەکەکان دەریدەخەن کە لە لایەن تاقمە ئێرانییەکانەوە تەقێندراون: قاپورە فیشەکەکان لەوشوێنانە دۆزراونەتەوە کە ئێرانییەکانی لێ دانیشتبوون، نەک ئەوەی لە نزیک دەرگاکە کەوتبێتن. پلەبەرزێکی دەولەتی ئوتریش بە گۆڤاری تایمی گوتبوو: بوزورگیان و صحراروودی بە ئێمەیان گوت کە کەسێک بە زۆر هاتۆتە نێو ئۆدەکە و تەقەی لێکردوون ئەوان درۆیان دەکرد. هەموو روالەتەکان نیشاندەدەن کە مرۆڤکوژەکان لە کاتی جینایەتەکەدا لە نێو ئۆدەکەدا بوون."

مەلا عەبدوللا بۆ پاکانەکردن بۆ صحراودی ئەو بەڵگەنامەیەی سەرەوەی لە دەقەکوردییەکەی کتێبی رەحمانیکوردا سانسۆر کردووە.

مەلا عەبدوللا دوای تێرۆری د.شەرەفکەندیی بە ئاشکرا بە بیانووی نەبوونی خەرجی پارێزەر بەدواداچوونی پەروەندەی تێرۆرەکەی بۆ خزمەت بە جینایەتکاران و فەرماندەرەکانی راگرت. دوابەدوای ئەوە پلەی هاوکاریی خۆی لەگەل ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران و زانیاریی ینک بۆ کوشتنی سەدان ئەندامی حدکا بەرەو ژورتر برد.

ئەوەی لەو دوو لینکەدا دەیخوێننەوە نامەی پاسدارێکی دەرکراوە بۆ محمد نوریزادە کە تێیدا باس لە دەوری تالەبانیی و نەوشیروان مصطفی بۆ بردنی د.قاسملوو بۆ بە ناو وتوێژەکە و ئاکامی کارەکەیان و پاداشێک کە وەریان گرتووە دەکا. ئەو نامەیە لە رۆژی ١١ ئۆکتۆبری ٢٠١٢ لە سایتی محمد نوریزاد دا بە فارسی نووسراوە.[10] ئاوێنە نیوز ئەو نووسراوەیەی کردووە بە کوردیی .لەو لینکەدا بیخوێنەوە! ئەوەی کە نووسراوە بە مەبەستی تەئیید یان رەتکردنەوەی نیيە. چونکە سەرچاوەکەی نەناسراوە. دەکرێ لە ریزی هەموو ئەو درۆودەلەسانەی ئۆدەی پلان و بەرێوەبەریی تێرۆردا بن کە بلاویان کردوونەوە و مەبەستیان چەواشەکردنی واقعییەت بووبێ.

http://www.nurizad.info/blog/19349

http://www.awene.com/dossier/2012/10/17/15647

پەراوێزی لاپەڕەی ٤٧ دەقەکوردییە تەزویرکراوەکە

بەپێچەوانەی سەرانسەری کتێبەکە جیا لە چەند جێگە نەبێ ناتوانین سەرچاوەکانی ئەوکتێبە کە ٣٣٢ سەرچاوەن لە پەراوێزودا یان لە ئاخری کتێبەکەدا ببینین چونکە مەلا عەبدوللا سەرجەمی ئەو ٣٣٢ سەرچاوەیەی بێجگە لە چەند سەرچاوە سانسۆر کردوون. مەبەست ئەویە مامۆستاکاویان ئەو سەرچاوانەی کردوون بە کوردیی بەلام حەسەنزادە تەفرو تونای کردوون.

بەشێک لە سەرچاوەکانی کتێبەکە شرۆڤەی بابەتەکان بووە . ئێمە نموونەی یەک سەرچاوە لەچەند ژمارەی هندک کە ناگەنە ژمارەی قامکەکان دەخەینە بەرچاو کە بۆ دوو مەبەست روونکەرەوەن: یەکەم بۆ سەلماندنی ئەو واقعییەتە کە مامۆستا کاویان ئەو سێسەدوسی و دوو سەرچاوەیەی ئاخری کتێبەکەی کردووە بەکوردیی، بەلام مەلا عەبدوللا حەسەنزادە(حیاکیی)لە پێداچوونەوە تەزویرکراوە تاقەتیروکێنەکەیدا مەقەستبڕی کردوون(سانسۆر). لەبەر ئەوە مەلا عەبدوللا ناتوانێ ئیددیعا بکا کە سەرچاوەکان لە لایەن وەرگێرەوە تەرجەمە نەکراونەوە.

دوو هەم، بۆ سەلماندنی هاودەستیی و لایەنگریی مەلا عەبدوللا لە صحرارودی و چەواشەکردنی واقعییەت، ئەوەی لە خوارەوە دەخرێتە بەرچاو ئەو دەگمەنە پەراوێزەیە کە ناوبراو لە لاپەڕەی ٤٧ کتێبەکەی دا هێناویە و وەکو بەڵگەیەک بۆ چەواشەکردنی واقعییەت وپاکانە کردن بۆ صحرارودی لەو پەراوێزە دا جێیبۆتەرخان کردووە. دەقی ئینگلیزیی ئەو سەرچاوەیە بە زمانی ئینگلیزیی و وەرگێردراوەکەی لە خوارەوە ویکرابینە.

10 -http://www.nurizad.info/blog/19349

33 Pseudonym for Sadegh Sharafkandi.

34 Halabja: an Iraqi Kurdish village decimated by a poison-gas attack ordered by Saddam Hussein in 1988. Five thousand innocent men, women, and children lost their lives in this bombing.

35 Abdullah Hassan Zadeh, interview with the author. Koya, Iraqi Kurdistan, July 2009.

36 Marc Kravetz. *Libération.* Paris, August 7, 1989.

37 Jalal Talabani, interview with the author. Paris, 1991.

38 The French journalist Marc Kravetz thinks that Jafari Sahrarudi, one of Rafsanjani's men, probably planned the negotiation in which Hadji Mostafawi would be the saboteur with the help of Buzorguian and a fourth man, Mohamed Magaby, also known as Mazafar. *Libération.* Paris, August 7, 1989.

But he says, "There is no doubt where the assassins came from. One of the most interesting biographies to do would be that of Rafsanjani—to write about how this man has achieved, step by step, walking over the dead bodies of all those that could have hindered his career. For example, the fact that he left five minutes before the explosion in 1980 that caused the death of the main Islamic leaders and dozens of members of parliament. He was way below the top of the political hierarchy and suddenly, he gets to the top. He is the only substitute for Beheshti. A kind of Richelieu, of Mazarin. I will always remember the image of Rafsanjani the day after Khomeini's funeral at the University of Tehran. Everyone was crying and he was calm. He's cold-blooded, he kills without personal motives. He senses where the next blow should be dealt. Killing Ghassemlou was a great success because he knew no one could replace him." Interview with the author. Paris, 1991.

The murder, says Kravetz, was convenient for Rafsanjani, who wanted a solution for Iranian Kurdistan, but "he had never shown any particular esteem toward Abdul Rahman Ghassemlou and the KDPI. The final result was a decapitated KDPI that was deprived of a man who was irreplaceable. In truth, the two theories were, one, a struggle within the regime, or the second, a deliberate decision of the Iranian government. These two theories have the same end result and served Rafsanjani's cause. Perhaps Mohammed Reyshahri is the only guilty one. . . . But Reyshahri is not an unknown leader of a clandestine group. He is the minister of a government. Iran's responsibility has been compromised unless Rafsanjani publicly states that his minister will be arrested for murder and high treason." *Libération.* Paris, August 7, 1989.

39 Two years later, Talabani admitted that he had been deceived: "I was given information that led me to that conclusion. They told me the murder

بکا. شەش مانگ پێشترو لە کاتی یەکەمین وتووێژ لە نێوان قاسملووو تاراندا، تاڵەبانی وەک نێوبژیوان نەخشی گێڕابوو.

سەرۆکی ستادی ئەرتەش موجاهیدینی تاوانبار دەکردو بە تاڵەبانیی گوت ئەو شیمانەیەش رەدناکاتەوە کە گرووپێکی ئێرانیی دژبەر «بەڕێوەبەری ئەو قەتڵانە بووبێ»[1] تاڵەبانییش ئەوڕوانگەیەی قبووڵ کرد.

سەرەڕای ئەوەش، رۆژی دووشەممە، ١٧ی ژووئیە، حدکا لە پاریس رای گەیاند: «بەرپرسایەتیی ئەم جینایەتە لە ئەستۆی کۆماری ئیسلامییە».

دووڕۆژ دواتر، هێلین کرۆلیچ، پاش ئەوەی چاوی بە کاربەدەستانی پۆلیسی ئۆتریش کەوتبوو، لە فرۆکەخانەی ڤییەن جەختی لەسەر ئەوە دانایەوە « نوێنەرانی رێژیمی ئێران» ی لە ئەنجامدانی ئەو جینایەتەدا بە تاوانبار ڕاگەیاند.

چەند کاتژمێرێک دوای روودانی ئەو تراژیدییە، باڵوێزی ئێران لە ڤییەن داوای سەردانی سەحراڕوودیی لەنەخۆشخانە کردو بە هەڕەشەوە بە یەکێک لە کاربەدەستانی وەزارەتی دەرەوەی ئۆتریشی گوت خەڵکی ئێران «یەگجار نیگەرانن»

١- رۆژنامەوانی فەرانسەیی، مارك كراوێتز، لەسەر ئەو بڕوایەیە جەعفەر سەحراروودی كە یەكێك لە پیاوەكانی رەفسەنجانییە، بۆی هەیە وتووێژەكانی داڕشتبێ. لەو وتووێژانەدا، حاجی مستەفەوی بەیارمەتیی بوزورگیانو چوارەمین كەس محەممەد موغابی كە بە موزەففەر ناویان دەبرد، دەبوو نەخشی تێكدەر بگێڕێ (رۆژنامەی لیبراسیۆن ٧ی ئووتی ١٩٨٩) بەڵام، ئەو دەڵێ: « لەوەدا كە پیاوكوژەكان لەكوێ‌ڕا هاتوون هیچ گومانێك نیە. یەكێك لە سەرنجڕاكێشترین بەسەرهاتەكان هی رەفسەنجانییە. ئەو كابرایە بەشێوەیەك سەركەوتنی وەدەست هێناوەو هەنگاو بە هەنگاو بەسەر تەرمی هەموو ئەو كەسانەدا تێ پەڕیوە كە بۆیان هەبوو تەنگی پێ‌هەڵچنن. بۆوێنە ئەم راستییە لەبەر چاو بگرن كە ٥خولەك پێش تەقینەوەی بۆمبێك كە بوو بەهۆی كوژرانی گرنگترین رێبەرانی ئیسلامی‌و دەیان كەس لە ئەندامانی پارلمان، رەفسەنجانی كۆبوونەوەكەی بەجێ هێشتبوو. ئەو لە زنجیرەی پلەبەندیی دەسەڵاتدا یەكجار زۆر لەخوارێ بوو، بەڵام لە ئەكاو گەیشتە ترۆپكی دەسەڵاتو ئێستاكە تەنیا جێ‌نشینی [ئایەتوڵڵا] بەهیشتی‌یە. ئەو چەشنێك ریشیلیو مازارنییە (سیاسەتوانی فەرانسەیی‌و وەزیری لویی سێزدەهەم بووە - وەرگێڕ). ئەمن پاش بەخاك ئەسپاردنی خومەینی‌و رێوڕەسمی سەرەخۆشییەكەی لە زانستگەی تاران، سیمای رەفسەنجانیم لەو رۆژەدا زۆر باش لەبیرە. هەموو دەگریانو تەنیا ئەو بە لەسەرەخۆیی دانیشتبوو. چونكە زۆر بێ بەزەییە؛ بێ ئەوەی هیچ مەبەستێكی هەبێ ئەمو ئەو دەكوژێ‌و هەمیشە لەفكری ئەوەدایە كە زەبری دواتر لە كێ بوەشێنێ. كوشتنی قاسملوو سەركەوتنێكی گەورەی بوو چونكە دەی زانی هیچ كەس ناتوانێ جێگەی بگرێتەوە (وتووێژ دەگەڵ نووسەر. پاریس ١٩٩١).

بەوتەی كراوێتز، ئەم جینایەتە بە قازانجی رەفسەنجانی بوو چونكە دەیەویست رێگە چارەیەك بۆ پرسی كوردستانی ئێران بدۆزێتەوە، بەڵام، هیچ كات چووكترین رێزی لە عەبدوڕڕەحمان قاسملووو كوردستان نەدەگرت. ناكامەكەشی بێ‌سەرمانەوەی حدكا بوو كە لە رێبەرێك بێبەش كرا كە هیچ كەس نەبوو بتوانێ جێگەی بگرێتەوە. لە راستیدا، دوو تیئورییەكەمانە بوون: كێشەو ململانە لەنێو رێژیمدا. یان بڕیاری روونی دەوڵەتی ئێران. هەردووی ئەم روانگانە یەك ناكامیان لێ كەوتەوە، ئەویش خزمەت بە دەسەڵاتی رەفسەنجانی‌یە. رەنگە محەممەد رەیشەهری تەنیا تاوانباری ئەم جینایەتە بێ (...) بەڵام رەیشەهری رێبەرێكی ئەناسراوی تاقمێك نەبووە، ئەو وەزیری دەوڵەتێكە. لەسەر بەرپرسایەتیی ئێران ساتوسەودا كراوە، مەگەر ئەوە كە رەفسەنجانی بە ئاشكرا رابگەیەنێ وەزیرەكەی بە هۆی جینایەتێكی ئەنجامی داوە دەخرێتە بەندیخانەوە. (لیبراسیۆن، ٧ی ئووتی ١٩٨٩).

٢- دووساڵ دواتر، تاڵەبانی قبووڵی كرد فریویان داوە، « زانیارییەكیان دامێ‌و منی بەرەو ئەو ناكامە برد. پێیان گوتم جینایەتەكە بەدەستی موجاهیدەكانو عێراقییەكانو رێش دەچێ بە دەستی ئێرانییە توندڕەوەكان ئەنجام درابێ كە ئەیان دەویست وتووێژەكان بە سەركەوتن بگەن» (وتووێژ دەگەڵ نووسەر. پاریس ١٩٩١).

ئەو بەشە کوردییە کە خەتەکەی وردترە و کراوەتە پەراوێزی لاپەڕەی ٤٧ ی "تاوانبارەکان"، لە لاپەڕەی ٣١٩ی دەقە ئینگلیزییەکەوە بۆ لاپەرەی ٤٧ دەقە کوردییەکە راگوێزراوە. راگواستنی ئەو دەقە بۆ ئێرە بێ دەلیل نەبووە. ئەوەش بەڵگە یەکی حاشاهەڵنەگرە بۆ ئەوە کە مامۆستا کاویان سەرجەمی کتێبەکەی بە تەواویی و بێ ئەوە سانسۆری کردبێ بە هەموو سەرچاوەکانیەوە کە ٣٣٢ سەرچاوە بوون وەرگێراوەتە سەر زمانی کوردیی. ئەو کارەی مەلا عەبدوللا بێ هۆ نەبووە.

رێکەوتی بڵاو بوونەوەی ئەو نووسراوەیەی مارک کراوێتز Marc Kravetz لە رۆژنامەی لیبێراسیۆن چاپی فەرەنسە بەو جۆرە کە نووسەرەکەی لە سەرەتادا رێکەوتی بڵاوکردنەوەکەی نووسیوە، رۆژی٧ی‌ئاگوست(ئوت واتە مانگی ٨)ی ١٩٨٩بووە. بەلام تێرۆری د.قاسملوو لە

١٩٨٩/٧/١٣بـووه. واتــه ٢٤ ڕۆژ دواتــر لــه تێــرۆری د.قاســملوو ئــەو نووســراوەیەی مــارک کراوێتــز لــه ڕۆژنامەی لیبێراسیۆن دا بلاو کراوەتەوە.

صـحرارودی تاوانبـارکراو بـه تێـرۆری د.قاسـملوو و عەبـدوڵلا قـادریی لـه ٢٢ی جـولای ١٩٨٩واتــه ٨ ڕۆژ دوای جینایــەتی تێـرۆر بـەرەو ئێـران ئیسـکۆرت کـرا. پشـکنینی قـانوونیی شـوێنی جینایــەت لەلایــەن دەزگاکــانی پــۆلیس، خیبــره و کارناســـان،کردنەوەی تــەرمی کوژراوەکــان، ڕاگەیانــدنی ئــەنجامی کردنــەوەی تەرمــەکان بــۆ دیــارییکردنی ئاســەوارو شــوێن وهــۆی مــەرگ و دەربڕینــی نــەزەری پزیشـکیی قـانوونیی و تاقیکردنــەوەی ئاسـەوارەکانی بـه جیمـاو لــه جینایەتەکـه لــه تاقیگــەکان لەسـەر پێسـت و خــوێنی تێرۆرکراوەکـان و تێرۆریسـتەکان، وەرگرتنــی نــەزەری کارناســەکانی چــەک ... نزیـک بـه سـێ مــانگی خایانـد بـوو. بەوەبـەرچاوگرتنی ڕێکـەوتی چاپی نووسـراوەکەی مـارک کراویتـز لـه ڕۆژنامــەی لیبراسـیۆندا کـه لـه ٧ مـانگی ئۆگۆسـتدا واتـه ٢٣ ڕۆژ دوای تێرۆرەکـه بـووە، ئاسـاییه کـه ئاکـامی لێکۆلینــەوەکانی خیبــره و پســپۆران، نــەزەری پزیشـکیی قانوونیی،کارنــاس و پســپۆرانی چــەک لــه بەردەسـتی نووسـەری مقالەکـەدا نـەبوون. دوای ئـازادکرنی صـحرارودی و ڕاپەرانــدن و دەربــازکردنی بزرگیـان لـه ڤییـەن و ناردنـەوەی بـۆ تـاران کۆتـایی بـه گرفتـی سیاسـیی نێـوان دەولـەتی ئـوتریش و سیسـتمی جینایـەتکار هـاتووە. عـەلی ئەکبـەر ویلایـەتیی وەزیـری دەرەوەی ئاخونـدەکان چـووە ڤییـەن و ڕووبـەری سـات و سـەدای ڕژیمیـان لەگـەل بەرپرسـانی سیاسـیی فەولـەتی ئـوتریش دەمیلیـارد دۆلار بــەرز کــردەوە. پارلمانتــاران لــه ســەدان بۆنــەدا دژ بــه چــۆکدادانی دەولەتەکــەیان لەبەرامبــەر ئاخونـدەکان‌دا و ئـازادکردنی تێرۆریسـتەکان و نەپاراسـتنی پرنسـیپەکانی قـانونی ئەساسـیی ئـوتریش ڕەخنـەیان گـرت و داوای پێکهێنـانی کومیتەیـەکیان کـرد کـه لـه تێـرۆری د.قاسـملوو عەبـدوڵلا قـادریی بکۆلێتەوە بەلام ئاکامێکی نەبوو.

هێنــانی ئەوبەشــه کــه لــه نووســراوەکەی مــارک کراویتــز لــه ٧ ئاگوســت ١٩٨٩ لــه ڕۆژنامــەی لیبێراسـیۆن دا بـلاو کراوەتـەوە خـۆی تـەزویرێکی ئیبتیکـاریی و دەگمەنـە. ئـەو تـەزویره حیکایـەت لـه ئەزموونێکی فرەی مەلا عەبدوڵلا لەو بوارەدا دەکا.

ئـەو نووسراوەکژأی کراویتـز لـه و کاتـەدا نووسـراوه کـه ئـەنجام و ئاکـامی تاقیکردنـەوەکان لـه دەسـتی مــارک کراوێتــزدا نــەبوون. ناردنــەوەی ئاکــامی تاقیکردنــەوەکان بــۆ دادوەران نزیــک بــه ســێمانگ و بــۆ بڕێکیان زیاترلەو ماوەیەی خایاندبوو.

ئــەو کــارەی حەســەن‌زادە حیکایــەت لــه ئــەزموون و پســپۆریی نــاوبراو بــۆ شــاردنەوەی واقعییــەت و ئامـاده بـوونی بـۆ کردنـی هـەرتاوانێک دەکـا. حەسـەن‌زادە بـۆ پاکانـەکردن بـۆ صـحرارودی تـەنیا ئـەو نووســـراوەیەی مـــارک کراوێتـــزی لـــه لاپـــەڕەی ٣١٩ دەقەئینگلیزییەکـــەوە بـــۆ لاپـــەرەی ٤٧ ی وەرگێــڕدراوی دەقەکوردییەکــه ڕاگواســتووە و مەبەســتی ئــەوەبووە کــه وتــەکانی کراویتــز بکاتــه بەڵگەیـەک بـۆ سـەلماندنی بێتـاوانیی صـحرارودی. ئـەو کـارەی مـەلا عەبـدوڵلا بـه یـەکێکی دیکـه لـه

تـەزویرە هـەرە دەگمەنـە ئیبتیکاریی‌یـەکانی دادەنـدریٚ.لـەبیر نەکـەین کـە د.قاسـملوو زۆر بـەر لـە نووسـینی ئـەو روداوانـە پێناسـەیەکی وردی لـە ماکیاویلیسـتەکانی حـدکا کردبـوو. مخـابن بـۆ هـەڵبژاردنی ریٚبـەرانی تەنزیمـەکانی کـورد معیاریٚـک لـە ئارادانی‌یـە. ئـەوەش باسـیٚکی گرنگـە و جیٚـی لیٚرەنی‌یـە. ئیٚمـەش ئەزمونـەکانی د.قاسـملووی نـەمرمان دی و پیٚـیٚدا دەچینـەوە و بـە وەچـەی دادیٚیـان رادەگەیـەنین کـە بـە چـاویٚکی کراوەتـرەوە بـروانن و هەڵـەکانی ئیٚمـە دوو پاتـە نەکەنـەوە. لـە حـوکمی دادگـای میکونـوس‌مـان روانـی ئیشـارەتەکانی فـلا حیانمـان بـۆ گلانـی تـویٚژی سـەرەی‌حدکا گـویٚ لیٚبـوو، لــە هــەزاران تــەزویری نــاوکتیٚبی خولیــاو مــەرگی رەحمــانی کــوردا خولیــای کوردســتانمان بەتەزویرکراویی نیشان‌درا...

دریٚژەی هەیە

2015/7/ ٢٤

- بەشی 1
- بەشی 2
- بەشی 3
- بەشی 4
- بەشی 5
- بەشی 6
- کتیٚبی خولانەوە لە ناو بازنە لاپەرەکانی ١٠٤–١٠٥ نووسینی نەوشیروان مصطفی.
- راپۆرتەکەی تالەبانیی بۆ پلێنۆمی چواری ینک
- هاوخەباتیەوە بۆ تەخوین
- دوو جینایەت، دوو دادگە دوو قەرار
- بابەتەکانی تری مامۆستا گۆران(حەسەن ئەیوبزادە)

...
سەرچاوە:
www.peshmergekan.com